

Hallituksen esitys eduskunnalle yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisessa käytössä Suomen tasavallan ja Saudi-Arabian kuningaskunnan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan hallituksen ja Saudi-Arabian kuningaskunnan hallituksen välisen sopimuksen yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisen käytön alalla ja lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimus allekirjoitettiin syyskuussa 2015.

Sopimuksen tarkoituksena on kehittää, edistää ja säännellä yhteistyötä ydinenergian rauhanomaisen käytön alalla Suomen ja Saudi-Arabian välillä. Yhteistyön piiriin kuuluvat pääasiassa ydinenergian käyttöön liittyvä tutkimus, ydinreaktoreiden suunnittelu, rakentaminen ja käyttö ydinvoimalaitoksissa tai tutkimusreaktoreissa, ydinpolttoainekierron sekä radioaktiivisen jätteen hallinta, uuden sukupolven ydinreaktoreiden suunnittelu ja niihin liittyvä teknologia, radioaktiivisten isotooppien tuotanto ja niihin liittyvät teolliset ja lääketieteelliset sovellukset, ydinalan turvajärjestelyt, ydin- ja säteilyturvallisuuden edistäminen, ydinenergiaan liittyvien henkilöstöresurssien kehittäminen sekä asiantuntijoiden vaihto osapuolten kesken sekä hätä- ja valmiussuunnittelu.

Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun jälkimmäinen ilmoitus tarvittavien sisäisten menettelyjen saattamisesta päätökseen on saatu. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	4
3.1 Tavoitteet.....	4
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
5 ASIAN VALMISTELU.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	7
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	7
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	12
3 VOIMAANTULO.....	12
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	13
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.....	13
4.2 Käsitteilyjärjestys.....	14
LAKIEHDOTUS.....	15
yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisessa käytössä Saudi-Arabian kuningaskunnan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	15
SOPIMUSTEKSTI.....	16

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Suomen ydinenergiateollisuus on riippuvainen tuonnista ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Suomessa ei ole ydinenergia-alan keskeisten järjestelmien ja komponenttien eikä ydinpolttoaineen valmistavaa teollisuutta. Suomessa on kuitenkin merkittävää ydinenergia-alan sekä ydinjätealan osaamista, jota arvostetaan myös kansainvälisesti.

Suomi on osapuolena kaikissa Suomen kannalta oleellisissa kansainvälisissä ydinalan sopimuksissa, joista keskeisimpiä ovat sopimus ydinaseiden leviämisen estämisestä (SopS 10 ja 11/1970, 'ydinsulkusopimus'), ydinturvallisuutta koskeva yleissopimus (SopS 74/1996), yleissopimus ydinainneiden turvajärjestelyjä koskevista toimista (SopS 72/1989), käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon turvallisuutta koskeva yleissopimus (SopS 36/2001), yleissopimus ydinonnettomuuden pikaisesta ilmoittamisesta (SopS 98/1986) ja yleissopimus avunannosta ydinonnettomuuden tai säteilyhäätätilan yhteydessä (SopS 82 ja 83/1990). Suomi osallistuu myös aktiivisesti Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) puitteissa ydin- ja säteilyturvallisuutta ja turvajärjestelyjä koskevien suositusten ja ohjeiden valmisteluun ja noudattaa niitä omassa toiminnassaan.

Useimmat ydinenergia-alan toimittajamaat asettavat yhteistyön ja ydinenergiaan liittyvien toimitusten ehdoksi sen, että vastaanottavan maan tai maaryhmän kanssa on tehty valtiosopimus, jolla yleissopimusten määräysten ja erilaisten kansainvälisten suositusten noudattamisesta kahdensivälisessä suhteessa sovitaan tarkemmin. Suomi on tehnyt ydinenergia-alan kahdensivälisiä yhteistyösopimuksia Ison Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan (SopS 15 ja 16/1969), Ruotsin (SopS 40 ja 41/1970), Kanadan (SopS 42 ja 43/1976), Australian (SopS 1 ja 2/1980), Yhdysvaltojen (SopS 37/1992), Etelä-Korean (SopS 4 ja 5/2015) ja Venäjän (SopS 31 ja 32/2015) kanssa.

Australian, Kanadan ja Yhdysvaltojen kanssa tehtyjen sopimusten toimeenpano on sittemmin lakkautettu Suomen tultua EU:n jäseneksi. Ydinenergia-alan yhteistyö näiden maiden kanssa jatkuu Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) ja ko. maiden välisten yhteistyösopimusten puitteissa. EU-maiden keskinäistä ydinenergia-alan yhteistyötä säännellään Euratomin perustamissopimuksen ja sen nojalla annettujen säädösten nojalla.

Suomi on lähiaikoina tehnyt samantyyppiset sopimukset yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisen käytön alalla Etelä-Korean ja Venäjän kanssa. Yhteistyösopimus Etelä-Korean kanssa allekirjoitettiin lokakuussa 2013 ja se tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Yhteistyösopimus Venäjän kanssa allekirjoitettiin helmikuussa 2014 ja se tuli voimaan 6 päivänä huhtikuuta 2015.

2 Nykytila

Ydinenergian käyttöön liittyy riskejä, joiden toteutuminen saattaa aiheuttaa maan rajojen ulkopuolelle ulottuvia uhkia tai vahinkoja. Yhtenä relevanteista riskeistä pidetään mahdollisuutta valmistaa ydinase tai muu ydinräjähdde. Myös ydinlaitosten turvallisuuden varmistaminen, mahdollisiin onnettomuuksiin varautuminen ja tahallisen vahingonteon estäminen edellyttävät toimenpiteitä, joita säännellään ja valvotaan viranomaismääräyksin ja -toimin kansallisesti sekä kansainvälisesti.

Ydinaseiden leviämisen estämiseksi ja turvallisuusvaatimusten yhdenmukaistamiseksi ydinenergiaa käyttävät maat ovat sitoutuneet erilaisiin kansainvälisiin sopimuksiin ja järjestelyihin, erityisesti IAEA:n puitteissa. Näiden toimeenpanon tueksi on lisäksi laadittu yhteisesti sovittuja suosituksia ja ohjeita.

EU:ssa on Euratomin puitteissa voimassa direktiivi ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan yhteisön kehyksen perustamisesta (2009/71/Euratom, muutettu direktiivillä 2014/87/Euratom), direktiivi turvallisuutta koskevien perusnormien vahvistamisesta ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta suojelemiseksi (2013/59/Euratom) sekä direktiivi yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten (2011/71/Euratom), joilla yleissopimusten velvoitteita on täytännöllisesti EU-oikeuteen. Lisäksi direktiiveillä on tehty eräistä kansainvälisiin sopimuksiin liittyvistä suosituksista EU:n jäsenvaltiota oikeudellisesti sitovia.

Suomella tai Euratomilla ei ole Saudi-Arabian kanssa ydinenergian rauhanomaista käyttöä koskevaa yhteistyösopimusta.

Saudi-Arabiassa ei ole tähän mennessä ollut lainkaan omia ydinlaitoksia. Saudi-Arabia kuitenkin suunnittelee merkittäviä panostuksia ydinenergian tuotantoon, koska maan energiantarpeen ennakoitua kasvavan merkittävästi tulevaisuudessa. Energiatarpeen kasvun syitä ovat mahdollinen öljyn loppuminen sekä pula makeasta vedestä tulevaisuudessa. Saudi-Arabian kasvava energiantarve liittyy erityisesti suolan poistamiseen merivedestä ja teknologian energiantarpeisiin.

Suomessa on monipuolista osaamista ydinenergian alalla, jota voidaan hyödyntää Saudi-Arabian ydinenergiaan ja sen kehittämiseen liittyvissä projekteissa. Säteilyturvakeskus tekee jo nyt yhteistyötä Saudi-Arabian viranomaisten kanssa konsultoimalla heitä paikallisen säteily- ja ydinturvallisuusviranomaisen luomisessa. Lisäksi myös kaupallisessa yhteistyössä ydinenergia-alalla on nähtävissä merkittävää potentiaalia ja on odotettavissa, että alan kaupankäynti maiden välillä lisääntyy lähitulevaisuudessa myös yksityisten toimijoiden osalta.

Yhteistyöltä puuttuu kuitenkin oikeudelliset puitteet. Suomen ja Saudi-Arabian välillä on siksi tarpeen sopia ydinenergian käytön aloista, joilla osapuolet tekevät yhteistyötä sekä sopia yhteistyötavoista. Saudi-Arabia on ollut uuden sopimuksen neuvottelemista koskevassa asiassa aloitteellinen ja on ehdottanut, että maiden välillä tehtäisiin kahdensivulinen ydinenergia-alan rauhanomaista yhteistyötä koskeva sopimus.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on hyväksyä ja saattaa voimaan Saudi-Arabian kuningaskunnan kanssa allekirjoitettu ydinenergian rauhanomaista käyttöä koskeva yhteistyösopimus. Sopimuksella luotaisiin oikeudelliset puitteet suomalaisten ja saudi-arabialaisten toimijoiden väliselle yhteistyölle rauhanomaisen ydinenergian käytön alalla.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Sopimuksen keskeinen määräys on, että sopimukseen perustuvassa ydinaineiden, muiden materiaalien, laitteiden ja teknologian viennissä noudatetaan sopimuksen osapuolten sellaisia velvoitteita, joista määrätään ydinaseiden leviämisen estämisestä tehdyssä ydinsulkusopimuk-

nessa, sekä niitä monenvälisiä vientivalvontajärjestelmiä, joita Suomen tasavalta tai Saudi-Arabian kuningaskunta noudattaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

Lisäksi sopimuksessa määrätään, että maiden välillä siirrettäviä ydinaineita, muita materiaaleja, laitteita tai teknologiaa ei käytetä ydinaseiden tai muiden ydinräjähteiden tutkimukseen, kehittämiseen tai tuottamiseen eikä muuhun sotilaalliseen tarkoitukseen. Sopimus sisältää määräyksen siitä, että edellä mainittuihin velvoitteisiin sovelletaan voimassa olevia IAEA:n ydinmateriaalivalvontasopimuksen mukaisia ydinmateriaalivalvontatoimia koko sen ajan, kun ne ovat Suomen tasavallan lainkäyttöalueella. Saudi-Arabian kuningaskunnan osalta näihin sovelletaan Saudi-Arabiaa koskevaa ydinmateriaalivalvontasopimusta koko sen ajan, kun ne ovat Saudi-Arabia kuningaskunnan lainkäyttöalueella.

Sopimuksen mukaisesti siirrettävää ydinainetta ei saa rikastaa yli kahdenkymmenen prosentin pitoisuuteen eikä sitä saa jälleenkäsitellä. Sopimuksen mukaisesti siirrettäviä ydinaineita, muita materiaaleja ja laitteita tai teknologiaa ei myöskään saa siirtää vastaanottavan osapuolen lainkäyttöalueen ulkopuolelle ilman toisen osapuolen suostumusta. Sopimus sisältää myös määräykset ydinturvallisuuden varmistamisesta sekä sopimuksen puitteissa siirrettävien ydinaineiden ja laitteiden suojaamisesta turvajärjestelyin IAEA:n suosituksen tasoisesti. Sopimuksessa on määrätty lisäksi tietojen turvallisesta käsittelystä, käytöstä ja tietoturvasta sekä henkisen omaisuuden suojasta. Sopimuksessa määrätään myös ydinvahingon korvausvastuusta.

4 Esityksen vaikutukset

Sopimus kattaa laajasti ydinenergian tuotannon ja käytön sekä tietotaidon eri alat, jotka ovat Suomessa luvanvaraista toimintaa. Sopimuksen odotetaan helpottavan ydinenergia-alan osamisen kehittämiseen ja kauppaan liittyviä viranomaismenettelyjä Suomen ja Saudi-Arabian välillä, mikä voi lisätä sopimuksen alaisuudessa tapahtuvaa taloudellista aktiviteettiä. Sopimuksen alaisuudessa tapahtuva yhteistyö saattaa jonkin verran lisätä näihin lupamenettelyihin liittyvän viranomaistoiminnan tarvetta kansallisesti.

Sopimuksella ei ole suoria budjettivaikutuksia. Sopimuksen taloudelliset vaikutukset liittyvät sopimuksen lisäämään taloudelliseen aktiviteettiin, ja siten taloudellisten vaikutusten odotetaan olevan positiivisia ja kohdistuvan yhteistyötä käytännössä mahdollisesti tekeviin toiminnanharjoittajiin. Näin ollen myös sopimuksen yritysvaikutukset olisivat positiivisia.

Sopimuksella ei ole nähtävissä merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Sopimuksen sisältämät velvoitteet ovat yhdenmukaisia niiden velvoitteiden kanssa, joihin sekä Suomi että Saudi-Arabia osaltaan ovat jo sitoutuneet kansainvälisten yleissopimusten kautta. Näitä yleissopimuksia, joissa kumpikin maa on osapuolena, ovat ydinsulkusopimus, ydinturvallisuutta koskeva yleissopimus, ydinmateriaalien turvajärjestelyjä koskeva yleissopimus ja käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon turvallisuutta koskeva yleissopimus. Lisäksi Suomen hallitus on tehnyt poliittisen sitoumuksen noudattaa IAEA:n ydinturvallisuutta ja turvajärjestelyjä koskevia suosituksia sekä ydinalan viejäm maiden ryhmän (NSG) vientivalvontaa koskevia suosituksia.

Ydinvastuun alalla Suomi on sitoutunut vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyyn Pariisin yleissopimukseen (SopS 20/1972, muutt. SopS 85/1991) sekä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyyn Brysselin lisäyleissopimukseen, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä Brysselin lisäpöytäkirjalla (SopS 4/1977) ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla yleissopimuksen muuttamisesta (SopS 1/1990). Suomi on lisäksi 21 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn Wienin ja Parii-

sin yleissopimusten soveltamista koskevan yhteispöytäkirjan (SopS 98/1994) sopimuspuolena. Saudi-Arabia on sopimuspuolena korvausvastuusta ydinvahinkojen alalla 21 päivänä touko-kuuta 1963 tehdyssä Wienin yleissopimuksessa. Sekä Pariisin että Wienin yleissopimus koskee vain sopimuspuolen alueella sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan vastuuta ydinvahingosta. Suomessa syntyneeseen ydinvahinkoon sovelletaan siten Pariisin yleissopimusta, Saudi-Arabian alueella syntyneeseen vahinkoon Wienin yleissopimusta.

5 Asian valmistelu

Aloitteen uudesta yhteistyösopimuksesta teki Saudi-Arabian kuningaskunnan hallitus toimitamalla ehdotuksen sopimustekstiksi. Sopimusta koskevat neuvottelut käytiin vuosina 2014–2015 Wienissä ja Helsingissä. Sopimus allekirjoitettiin Helsingissä 8 päivänä syyskuuta 2015.

Esityksestä pyydettiin lausunnot ulkoasiainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Säteilyturvakeskukselta, Fennovoima Oy:ltä, Fortum Power and Heat Oy:ltä, Posiva Oy:ltä, Teollisuuden Voima Oyj:ltä, VTT Oy:ltä, Wärtsilä Oyj:ltä, Lappeenrannan Tekniseltä yliopistolta ja Aalto yliopistolta.

Lausunnon antoivat ulkoasiainministeriö, Säteilyturvakeskus, VTT Oy sekä Teollisuuden Voima Oyj ja Posiva Oy yhdessä. Lisäksi ympäristöministeriö ja Fennovoima Oy ilmoittivat, että niillä ei ole lausuttavaa esitysluonnoksesta.

Lausunnoissa kahdenvälisen sopimuksen solmimista pidettiin tärkeänä ja myönteisenä asiana, ja tuettiin sen hyväksymistä. Lisäksi lausunnoissa on esitetty eräitä teknisluontoisia täsmennys- ja korjausehdotuksia, jotka on otettu huomioon esitystä viimeisteltäessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

Sopimuksen johdanto-osassa todetaan kummankin maan olevan IAEA:n jäseniä ja ydinsulkusopimuksen osapuolia. Lisäksi todetaan kummankin maan asettavan päämääräkseen pyrkiä turvalliseen, varmaan ja ympäristön kannalta kestävään ydinenergian kehittämiseen rauhanomaisiin tarkoituksiin tavalla, joka tukee ydinturvallisuutta, ydinalan turvajärjestelyjä, ydinsulkua ja ydinmateriaalivalvontaa ja halua kehittää laaja-alaista yhteistyötä ydinenergian rauhanomaisessa käytössä.

1 artikla. Määritelmät. Artikla sisältää sopimuksen soveltamisen kannalta keskeiset käsitteet. Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien ydinaineiden, materiaalien laitteiden sekä teknologian määritelmät perustuvat IAEA:n perussäännössä ja ydinalan viejämäiden ryhmän yleisohjeissa (Nuclear Suppliers Group Guidelines for Nuclear Transfer) ja IAEA:n julkaisemina asiakirjoina (IAEA asiakirja INFCIRC/254/Rev.4, Part 1 tai myöhempi osapuolten hyväksymä muutos) käytettyihin määritelmiin. Keskeiset määritelmät sisältyvät yleisohjeiden liitteisiin A. ja B.

Ydinenergiain (990/1987) kannalta erityisen keskeinen on ydinaineen (nuclear material) määritelmä, joka on sopimuksessa sisällöltään yhteneväinen ydinenergiain 3 §:n ydinaineen määritelmän kanssa.

2 artikla. Sopimuksen tarkoitus. Artiklan mukaan sopimuksen tavoitteena on edistää Suomen ja Saudi-Arabian välistä yhteistyötä ydinenergian rauhanomaisen käytön alalla, ottaen huomioon kansallinen lainsäädäntö sekä kansainväliset velvoitteet ja sitoumukset. Artiklan toisessa kohdassa todetaan Suomen velvoitteiden sisältävän erityisesti ne oikeudet ja velvollisuudet jotka johtuvat Suomen jäsenyydestä Euroopan Unioniin sekä Euroopan atomienergiayhteisöön Euratomiin.

3 artikla. Yhteistyöalat. Artiklassa määrätään niistä aloista, joilla yhteistyötä tehdään. Artiklan mukaan yhteistyötä voidaan harjoittaa seuraavilla aloilla: (1) ydinenergiatieteet ja niihin liittyvän teknologian rauhanomainen perus- ja soveltava tutkimus; (2) ydinreaktorit, mukaan lukien suunnittelu, rakentaminen ja käyttö ydinvoimalaitoksia tai tutkimusreaktoreita varten; (3) ydinpolttoainekierron ja radioaktiivisen jätteen hallinta; (4) uuden sukupolven ydinreaktoreihin sekä niiden suunnitteluun ja maailmanlaajuiseen markkinoille saattamiseen liittyvä innovatiivinen teknologia; (5) radioisotooppien tuotantoon ja säteilyteknologiaan sekä niiden sovelluksiin liittyvä toiminta; (6) säteilyn ja radioaktiivisten isotooppien teolliset ja lääketieteelliset sovellukset, mukaan lukien diagnostiikka- ja hoitosovellukset; (7) ydinalan turvajärjestelyt ja ydinmateriaalivalvonta, mukaan lukien ydinlaitosten seuranta ja valvonta; (8) ydinturvallisuus, säteilysuojelu ja ympäristönsuojelu; (9) ydinenergiaan liittyvien henkilöresurssien kehittäminen, kuten koulutus, pätevoittäminen sekä asiantuntijoiden ja henkilöstön vaihto osapuolten kesken; (10) hätävalmius ja valmiussuunnitelmat radioaktiivisuuden ja säteilyn varalle sekä osallistuminen ydin- ja säteilyonnettomuuksiin liittyvään valmiustoimintaan; (11) muut osapuolten sopimat alat.

Yhteistyöalat on määritelty samansuuntaisesti kuin muissa vastaavissa ydinenergia-alan kahdenvälisissä sopimuksissa, jotka Suomi on tehnyt. Yhteistyöalat liittyvät rauhanomaisen yhteistyön toteuttamiseen ydinaineiden, laitteiden ja materiaalien siirrosta osaamisen kehittämiseen ja teknologian sekä henkilöresurssien kehittämiseen.

4 artikla. *Yhteistyön muodot.* Artiklassa määrätään niistä keinoista, joilla sopimuksen mukaisilla aloilla yhteistyötä voidaan sopimuksen puitteissa toteuttaa. Artiklan mukaan yhteistyötä, joka liittyy sopimuksen 3 artiklassa määriteltyihin yhteistyöaloihin, voidaan toteuttaa seuraavilla keinoilla: (1) tietojenvaihto; (2) seminaarien, työpajojen, luentojen ja tieteellisten kurssien järjestäminen; (3) yhteisten työryhmien muodostaminen tekemään selvityksiä tai toteuttamaan tiettyjä erityishankkeita; (4) ydinaineiden ja muiden materiaalien, laitteiden ja teknologian vaihto sekä niiden kuljetus; (5) yhteisiä tutkimushankkeita koskevien suunnitelmien laadinta, rahoittaminen ja toteuttaminen; (6) sellaisten mekanismien kehittäminen, joilla sovitetaan yhteen tarvittavien patenttien myöntämistä ja käyttöä koskevat toimintaperiaatteet; (7) teknisen asiantuntemuksen ja palvelun vaihto, kuten tieteen tai tekniikan eri alojen henkilöstövaihto; (8) muut keskinäisesti sovittavat yhteistyön muodot.

Suomen ja Saudi-Arabian välisen valtiosopimuksen tarkoitus on luoda yleiset puitteet näille yhteistyön muodoille sekä niihin liittyville hankkeille ottaen huomioon osapuolten kansallinen sääntely sekä monenväliset kansainväliset sopimukset.

5 artikla. *Toimivaltaiset viranomaiset ja täytäntöönpanojärjestelyt.* Artiklassa määrätään toimivaltaisista viranomaisista. Artiklan mukaan sopimuksen tarkoittamilla aloilla yhteistyötä toteuttavat osapuolten hyväksymät toimivaltaiset viranomaiset. Suomen osalta toimivaltainen viranomainen on työ- ja elinkeinoministeriö ja Saudi-Arabian osalta King Abdullah City for Atomic and Renewable Energy (KA.CARE). Toimivaltaiset viranomaiset vastaavat sopimuksen mukaisesta asioiden yhteensovittamisesta ja toteuttamisesta.

6 artikla. *Tietoturvallisuus ja tietojen käyttö.* Artikla koskee tietoturvallisuutta sekä yhteistyön puitteissa vaihdettavan tiedon käyttöä. Artiklan mukaan kumpikin osapuoli saa vapaasti käyttää sopimuksen määräysten mukaisesti vaihdettavaa tietoa, lukuun ottamatta tapauksia, joissa osapuoli on etukäteen ilmoittanut tiedon käyttöön ja levittämiseen liittyvistä rajoitteista ja varaumista. Artikla sisältää myös määräyksen siitä, että osapuolet varmistavat kansallisen lainsäädännön mukaisesti asianmukaisten toimenpiteiden toteuttamisen rajoitusten ja varaumien pitämiseksi voimassa sellaisen tiedon käytön ja jakelun osalta, joka tapahtuu osapuolten lainkäyttövaltaan kuuluvien tiedonsiirtoon oikeutettujen henkilöiden välillä käytettäessä tai luovutettaessa turvallisuusluokiteltua tai muuta tietoa.

Kansallisessa lainsäädännössä tietojen salassapitoa koskee ydinenergialain 78 §:n säännös vaitiolovelvollisuudesta. Sen mukaan ydinenergialaissa tarkoitettujen toiminnan yhteydessä saatuja lain 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuun tietoaineistoon sisältyviä tietoja ei saa ilmaista sivulliselle. Sama koskee tietoja ydinenergialain 7 §:ssä tarkoitetuista turvajärjestelyjä koskevista suunnitelmista tai niiden valmistelussa syntyneestä aineistosta tai suunnitelmien nojalla laadituista asiakirjoista, jos tietojen ilmaiseminen sivulliselle voi vaarantaa turvajärjestelyjen tarkoituksen. Tiedot on mainitun pykälän mukaan myös suojattava niin, että sivulliset eivät voi oikeudettomasti saada niitä haltuunsa. Muilta osin asiakirjojen julkisuudesta on kansallisesti voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

7 artikla. *Ydinmateriaalivalvonta ja vientivalvonta.* Artikla sisältää ydinmateriaalivalvontaa ja vientivalvontaa koskevan määräyksen. Artiklan 1 kohdan mukaan valtiosopimukseen perustuvassa ydinaineiden, muiden materiaalien, laitteiden, ja teknologian viennissä noudatetaan osapuolten sellaisia velvoitteita, joista määrätään ydinaseiden leviämisen estämisestä tehdyssä ydinsulkusopimuksessa, sekä tämän lisäksi noudatetaan niitä monenvälisiä vientivalvontajärjestelmiä, jotka osapuolet noudattavat kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti. Suomen osalta kansainvälinen sitoumus on Euratom-sopimuksen sekä Euroopan atomienergiayhteisön ydinaseettomien jäsenvaltioiden, Euratomin ja IAEA:n välinen ydinsulkusopimuksen (IAEA-

HE 255/2016 vp

asiakirja INFCIRC/193) yhteydessä solmittu valvonnan soveltamista koskeva sopimus, sellaisena kuin se on täydennettynä lisäpöytäkirjalla (IAEA-asiakirja INFCIRC/193/Add.8). Saudi-Arabian osalta tämä sopimus on Saudi-Arabian kuningaskunnan ja IAEA:n välillä 16 päivänä kesäkuuta 2005 tehty sopimus ydinmateriaalivalvonnan soveltamiseksi ydinaseiden leviämisen estämisestä tehdyn sopimuksen yhteydessä.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuksen mukaisesti siirrettäviin ydinaineisiin, muihin materiaaleihin, laitteisiin ja teknologiaan sekä näitä käyttämällä tuotettaviin ydinaineisiin ja muihin materiaaleihin, laitoksiin ja laitteisiin sovelletaan sopimuksessa erikseen määriteltyjä määräyksiä: a. Niitä ei käytetä ydinaseiden tai muiden ydinräjähteiden tutkimukseen, kehittämiseen tai tuottamiseen eikä muuhun sotilaalliseen tarkoitukseen; b. Suomen osalta niihin sovelletaan IAEA:n ydinmateriaalisopimuksen mukaisia ydinmateriaalivalvontatoimia koko sen ajan kun ne ovat Suomen tasavallan lainkäyttöalueella. Vastaavasti niihin sovelletaan Saudi-Arabiaa koskevaa ydinmateriaalivalvontasopimusta koko sen ajan kuin ne ovat Saudi-Arabian kuningaskunnan lainkäyttöalueella; c. Sopimuksen mukaisesti siirrettävää ydinainetta ei saa rikastaa 20 prosentin pitoisuuteen tai sen yli isotoopin U-235 suhteen eikä sitä saa jälleenkäsitellä; d. Sopimuksen mukaisesti vastaanotettavia ydinaineita, muita materiaaleja, laitteita tai teknologiaa ei siirretä vastaanottavan osapuolen lainkäyttöalueen ulkopuolelle ilman ne toimittaneen osapuolen kirjallista suostumusta; sekä e. Sopimuksen mukaisesti vastaanotettavia ydinaineita, muita materiaaleja ja laitteita tai teknologiaa ei siirretä sellaiselle henkilölle, jolla ei ole oikeutta niiden hallussapitoon tai käsittelyyn.

Artiklan 3 kohdan mukaan sopimuksen mukaisesti siirrettäviä kaksikäyttötuotteita ja niiden kopioita koskevat seuraavat sopimuksen määräykset: a. Niitä tulee käyttää yksinomaan ilmoitettuihin tarkoituksiin, jotka eivät liity ydinräjähteiden valmistamiseksi tarkoitettuun toimintaan; b. Niitä ei käytetä ydinmateriaalivalvontasopimusten alaan kuuluvaan ydinpolttoainekiertoon liittyvän toimintaan, jos kyseisiä ydinmateriaalivalvontasopimuksia ei sovelleta; sekä c. Niitä ei kopioida, muuteta, jälleenviedä tai siirretä muuhun valtioon ilman siirtävän osapuolen kirjallista ennakkosuostumusta.

Määräys on sopimuksen ydinalaa. Sen tavoitteena on varmistaa se, etteivät yhteistyön puitteissa siirrettävät aineet, laitteet tai tietoaineistot päädy tahoille, jotka voisivat käyttää niitä väärin, ja että siirrot muutenkin tapahtuvat soveltuvien säännösten ja määräysten mukaisesti. Artiklassa kielletään yksiselitteisesti sopimuksen puitteissa siirrettyjen ydinaineiden, muiden materiaalien, laitteiden ja teknologian sekä näitä käyttämällä tuotettavien ydinaineiden ja muiden materiaalien, laitosten sekä laitteiden käyttämisen ydinaseiden tai minkään ydinräjähteen tutkimukseen, kehittämiseen tai tuottamiseen, tai mihinkään muuhun sotilaalliseen tarkoitukseen.

Kansallisessa sääntelyssä asiaa koskee ydinenergialain 4 §, jonka mukaan ydinräjähteiden maahantuonti samoin kuin niiden valmistaminen, hallussapito ja räjäyttäminen Suomessa on kielletty.

Suomessa ydinaineiden siirrot ovat ydinenergialain mukaan luvanvaraisia, eivätkä artiklan tarkoittamat siirrot osapuolten välillä vaikuta tähän ydinenergialain pääsääntöön. Luvanvaraisuus johtuu ydinenergialain 2 § 1 momentista ja 8 §:stä. Ydinenergialaki soveltuu vientiin ja jälleenvientiin, mutta ydinalaan liittyvien kaksikäyttötuotteiden hallussapitoon ja tuontiin ei liity kansallisia viranomaisvaatimuksia. Suomessa kaksikäyttötuotteiden vientiä valvova viranomainen on ulkoasiainministeriö. Vientivalvonta kattaa kaksikäyttötuotteiden ja -teknologian viennin.

Ydinmateriaalivalvonnan osalta ydinenergia-asetuksen (161/1988) 118 §:n mukaan Säteilyturvakeskus ylläpitää kansallista valvontajärjestelmää, jonka tarkoituksena on huolehtia ydin-

aseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisesta ydinenergian käytön valvonnasta sekä sellaisiin ydinenergia-alan kansainvälisiin sopimuksiin, joissa Suomi on sopimuspuolena, liittyvästä valvonnasta. Ydinenergiain 55 ja 63 § sisältävät Säteilyturvakeskuksen tehtävät ja valvonta-oikeudet.

8 artikla. *Turvajärjestelyt.* Artikla sisältää turvajärjestelyjä koskevat määräykset, joita sovelletaan sopimuksen perusteella tapahtuvaan yhteistyöhön. Artiklan mukaan osapuolten on suojattava sopimuksen puitteissa siirretyt ydinaineet ja laitteet laittomalta haltuunotolta ja vahingonteolta toimenpitein ja turvajärjestelyin vähintään IAEA:n suositusasiakirjan INFCIRC/225/Rev. 5 ja sen myöhempien, molempien osapuolten hyväksymien muutosten mukaisesti. Suomen ydinenergiainlaki samoin kuin sen nojalla annetut asetukset ja Säteilyturvakeskuksen viranomaisohjeet ja Säteilyturvakeskuksen määräykset ovat jo nyt suositusten mukaisia. Suosituksia kehitetään säännönmukaisesti ja on perusteltua, että kulloinkin sovelletaan viimeisimpiä suosituksia.

Vastaava viittaus asiakirjaan INFCIRC/225 sisältyy myös Euratomin ja kolmansien maiden välisiin ydinenergia-alan yhteistyösopimuksiin. Vastaava ydinmateriaalien ja -laitosten turvajärjestelyjen tasoa koskeva vaatimus sisältyy myös ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevan yleissopimuksen muutokseen (The Amendment to the Convention on the Physical Protection of Nuclear Material (ACPPNM)), jonka Suomi on hyväksynyt vuonna 2011, ja joka on tullut voimaan 8.5.2016. Myös Saudi-Arabia on hyväksynyt tämän yleissopimuksen muutoksen.

Ydinenergiain 7 l—7 o §:ssä säädetään turvajärjestelyjä koskevista periaatteista ja vaatimuksista. Ydinenergiainlakia ja säteilylakia (592/1991) muutettiin lailla 676/2015, jolloin mm. ydinenergiain 7 q §:ää muutettiin siten, että yleisten turvallisuusmääräysten antovalta siirrettiin 1.1.2016 lukien Säteilyturvakeskukselle. Säteilyturvakeskus antaa tarkempia määräyksiä ydinenergiain 2 a luvussa säädettyjen periaatteiden ja vaatimusten teknisluonteisista yksityiskohdista. Säteilyturvakeskus on jo aikaisemmin voimassa olleen ydinenergiain nojalla valmistellut ehdotukset yleisiksi turvallisuusmääräyksiksi, jotka on annettu valtioneuvoston asetuksilla. Jatkossa näiden määräysten valmistelu, vahvistaminen ja ylläpito on kokonaisuudessaan Säteilyturvakeskuksen vastuulla.

Säteilyturvakeskuksen uudet yleiset turvallisuusmääräykset tulivat voimaan vuoden 2016 alusta lukien ja samalla vanhat valtioneuvoston asetukset ydinvoimalaitoksen turvallisuudesta (717/2013), ydinenergian käytön turvajärjestelyistä (734/2008), ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä (716/2013) ja ydinjätteiden loppusijoituksen turvallisuudesta (736/2008) kumoutuivat. Turvajärjestelyistä säädetään Säteilyturvakeskuksen määräyksessä ydinenergian käytön turvajärjestelyistä (Määräys STUK Y/3/2016).

9 artikla. *Ydinturvallisuus.* Artikla sisältää ydinturvallisuutta koskevan määräyksen. Artiklan mukaan osapuolet tekevät yhteistyötä ja keskustelevat ydinturvallisuuteen liittyvien riskien tunnistamiseksi, tarkoituksenaan suojata ympäristöä ja estää ydinonnettomuudet, joita sopimuksen mukaan siirrettävistä ydinlaitoksista voi aiheutua. Artiklan mukaan osapuolet keskustelevat lisäksi säteilysuojelun järjestämisestä sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla toiminnalla.

Ydinenergian käytön turvallisuus on ydinenergiain keskeinen periaate, joka on määritelty 7 a §:ssä (muutos 342/2008). Ydinenergiain 7 a §:n mukaan ydinenergian käytön turvallisuus on pidettävä niin korkealla tasolla kuin käytännöllisin toimenpiteiden on mahdollista. Turvallisuuden edelleen kehittämiseksi on toteutettava toimenpiteet, joita käyttökokemukset ja turvallisuustutkimukset sekä tieteen ja tekniikan kehittyminen huomioon ottaen voidaan pitää perus-

teltuina. Artiklan määräys on ydinenergialaissa keskeisen turvallisuutta koskevan johtavan periaatteen mukainen.

10 artikla. *Korvausvastuu ydinvahingosta.* Artikla sisältää ydinvastuuta koskevan määräyksen. Artiklan mukaan osapuolet vahvistavat ydinvahinkojen vahingonkorvausvastuun olevan erittäin tärkeä asia, ja sopivat noudattavansa ydinvahinkoja koskevaa kansainvälistä sääntelyä tai ryhtyvänsä sellaisen sääntelyn hyväksymiseen viipymättä.

Suomi on sitoutunut vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla tehtyyn Pariisin yleissopimukseen (SopS 20/1972). Pariisin yleissopimuksen velvoitteet on saatettu Suomessa kansallisesti voimaan ydinvastuulailla (484/1972) sekä lailla ydinvastuulain väliaikaisesta muuttamisesta (581/2011), jolla on muutettu ydinvastuulakia. Väliaikaislain lisäksi ydinvastuulakia on muutettu lailla 493/2005, jonka voimaantulo odottaa Pariisin yleissopimukseen liittyvien lisäpöytäkirjojen ratifiointia kansainvälisesti. Saudi-Arabia on liittynyt korvausvastuusta ydinvahinkojen alalla tehtyyn Wienin yleissopimukseen (INFCIRC/500, 21.5.1963) 17.3.2011.

Ydinvahingon korvaamiseen sovellettava yleissopimus riippuu siitä, missä ydinvahinko on syntynyt. Pariisin yleissopimuksen mukaan korvataan sellaiset vahingot, jotka ovat syntyneet sopimuspuolena olevan valtion alueella sijaitsevassa ydinlaitoksessa sattuneesta ydintapahtumasta. Wienin yleissopimuksen mukaan korvataan sellaiset vahingot, jotka ovat syntyneet vastaavasti Wienin yleissopimuksen sopimuspuolena olevan valtion alueella sijaitsevassa ydinlaitoksessa sattuneesta ydintapahtumasta. Vastuussa oleva ydinlaitoksen haltija sekä sovellettava yleissopimus määräytyvät siten ydinlaitoksen sijainnin perusteella.

Sekä Pariisin että Wienin yleissopimus koskevat vain sopimuspuolen alueella sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan vastuuta. Suomessa syntyneeseen ydinvahinkoon sovelletaan siten Pariisin yleissopimusta, Saudi-Arabian alueella syntyneeseen vahinkoon Wienin yleissopimusta.

Pariisin ja Wienin yleissopimusten soveltamisen osalta on laadittu yhteispöytäkirja (1988), joka yhdistää yleissopimusten regiimit yhdeksi suureksi kattavaksi regiimiksi. Yhteispöytäkirjan sopimuspuolia kohdellaan siten, kuin sopimuspuolet olisivat molempien yleissopimusten sopimuspuolia. Suomi on allekirjoittanut ja hyväksynyt yhteispöytäkirjan (SopS 98/1994), mutta Saudi-Arabia ei toistaiseksi ole allekirjoittanut yhteispöytäkirjaa.

11 artikla. *Henkisen omaisuuden suoja.* Artikla sisältää henkisen omaisuuden kohtelua koskevan määräyksen. Artiklan mukaan osapuolet noudattavat kansainvälisiä velvoitteitaan sekä omia kansallisia säädöksiä ja määräyksiä, jotka koskevat henkisen omaisuuden suojaa ja immateriaalioikeuksia.

Suomen kansallisessa sääntelyssä immateriaalioikeuksia sekä henkisen omaisuuden suojaa koskevat tekijänoikeuslaki (404/1964), patenttilaki (550/1967), tavaramerkkilaki (7/1964) ja mallioikeuslaki (221/1971).

Sopimuksen alaisen yhteistyön puitteissa luovutettavaa tai luotavaa henkistä omaisuutta koskevat konkreettiset määräykset annettaisiin viime kädessä hankesopimuksissa.

12 artikla. *Yhteistyön päätyminen.* Artikla sisältää yhteistyön päättymistä ja sen yhteydessä noudatettavaa menettelyä koskevan määräyksen. Artiklan 1 kohdan mukaan osapuolet pyrkivät välttämään sellaisia toimia, jotka haittaavat sopimuksen mukaista yhteistyötä. Mikäli toinen osapuolista laiminlyö sopimuksen keskeisten artiklojen 6,7,8,9 ja 11 artiklan noudattamisen, osapuolet neuvottelevat viipymättä, ja osapuolilla on oikeus välittömästi keskeyttää sopimuksen mukainen yhteistyö.

Artiklan 2 kohdan mukaan mikäli osapuoli irtisanoo IAEA:n puitteissa tehdyn ydinmateriaalivalvontasopimuksen tai rikkoo sitä olennaisella tavalla, toisella osapuolella on oikeus luopua sopimuksen mukaisesti yhteistyöstä, keskeyttää sopimuksen soveltaminen tai irtisanoa sopimus ja vaatia palautettavaksi sopimuksen puitteissa siirretyt materiaalit, laitteet sekä siirrettyä ydinainetta, muuta materiaalia tai laitteita käyttämällä tuotettu erityinen halkeamiskelpoinen aine.

Artiklan 3 kohdassa sovitaan niistä sopimuksen määräyksistä, sekä sellaisista tilanteista, joihin sopimusta edelleen sovelletaan. Artiklan määräyksen mukaan sopimusta sovelletaan edelleen ydinaineisiin, muuhun materiaaliin, laitteisiin ja teknologiaan, kunnes nämä on siirretty ne vastaanottaneen osapuolen lainkäyttöalueelta tai muutoin osapuolten välillä sovitusti. Artiklan kohdassa todetaan lisäksi, että osapuolen käyttäessä tämän artiklan mukaista oikeuttaan, on asiasta ilmoitettava kirjallisesti.

13 artikla. *Riitöjen ratkaiseminen.* Artikla sisältää riitöjen ratkaisua koskevan määräyksen. Artiklan mukaan osapuolet pyrkivät ratkaisemaan sovinnollisesti kaikki sopimuksen täytäntöönpanosta mahdollisesti syntyvät riidat, mukaan lukien sopimuksen tulkinta tai soveltaminen, erikseen tarkoitusta varten järjestettävin neuvotteluin ja keskusteluin.

14 artikla. *Sopimuksen voimassaolo ja voimaantulo.* Artikla sisältää tavanomaiset voimaantuloa ja voimassaoloaikaa koskevat määräykset. Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun on vastaanotettu jälkimmäinen kirjallinen ilmoitus, jolla vahvistetaan, että molemmat osapuolet ovat saattaneet päätökseen tarvittavat sisäiset menettelyt.

Sopimus on voimassa kymmenen vuotta ja sen voimassaolo jatkuu ilman eri toimia viisi vuotta kerrallaan, ellei jompikumpi osapuoli ilmoita toiselle osapuolelle kirjallisesti diplomaattiteitse kuusi kuukautta ennen sopimuksen voimassaolon päättymispäivää halustaan irtisanoa sopimuksen. Riippumatta sopimuksen voimassaoloajan päättymisestä tai sopimuksen irtisanomisesta, artiklassa 7 ja 11 määritetyt velvoitteet jäävät voimaan siihen saakka kun osapuolet toisin sopivat. Sopimusta voidaan muuttaa koska tahansa molempien osapuolten kirjallisella suostumuksella, ja muutokset tulevat voimaan artiklan 1 kohdan määräysten mukaisesti.

2 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälä sisältää tavanomaisen blankettilain säännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla ne sopimuksen määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä on selostettu edellä hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa ja selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Sopimuksen muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ja laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee voimaan.

3 Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun on vastaanotettu jälkimmäinen kirjallinen ilmoitus, jolla vahvistetaan, että molemmat osapuolet ovat saattaneet päätökseen tarvittavat sisäiset menettelyt. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samana ajankohtana kuin sopimus tulee voimaan.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 § mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen. Eduskunnan hyväksyminen vaaditaan myös tällaisen velvoitteen irtisanomiseen.

Perustuslain 95 §:n mukaan valtiosopimuksen ja muun kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan voimaan lailla. Laissa kansainvälisen velvoitteen voimaansaattamisesta voidaan säätää, että sen voimaantulosta säädetään asetuksella. Yleiset säännökset valtiosopimusten ja muiden kansainvälisten velvoitteiden julkaisemisesta annetaan lailla.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, 4) jos tarkoitettusta asiasta on jo voimassa lain säännöksiä, tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (esim. PeVL 11/2000 vp, 12/2000 vp sekä 45/2000 vp).

Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvina määräyksinä voidaan pitää 1 artiklan määritelmiä, 6 artiklan määräystä tietoturvasta sekä tietojenkäsittelystä, 7 artiklan määräystä ydinmateriaalivalvonnasta sekä vientivalvonnasta, 8 artiklan turvajärjestelyjä koskevaa määräystä, 9 artiklan ydinturvallisuutta koskevaa määräystä, 10 artiklan määräystä ydinvastuusta ja 11 artiklan määräystä henkisen omaisuuden suojasta.

Sopimuksen 1 artiklassa määritellään sopimuksessa käytettyjä käsitteitä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan jos sopimuksessa määritellyt käsitteet koskevat lainsäädännön alaan kuuluvia asioita, määritelmät vaikuttavat välillisesti näiden lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten määräysten sisältöön ja soveltamiseen ja kuuluvat itsekin lainsäädännön alaan (esimerkiksi PeVL 6/2001 vp ja PeVL 24/2001 vp). Artikla sisältää näin ollen lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Ydinaine on määritelty sekä sopimuksessa että ydinenergialaissa, ja näin ollen ydinaineen määritelmä kuuluu lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 6 artikla sisältää tietoturvaa sekä tietojen käyttöä koskevan määräyksen. Ydinenergialaissa säädetään tietojen salassapidosta sekä vaihtolovelvollisuudesta 78 §:ssä. Sopimuksen 7 artikla kieltää sopimuksen mukaisesti siirretyn ydinaineen, muun materiaalin, laitteiden ja teknologian sekä näitä käyttämällä tuotettavien ydinaineiden ja muiden materiaalien, laitteiden sekä laitteiden käyttämisen ydinaseiden tai muiden ydinräjähteiden tutkimukseen, kehittämiseen tai tuottamiseen tai muihin sotilaallisiin käyttötarkoituksiin. Asiaa koskee ydinenergiain 4 § Suomen kansallisessa lainsäädännössä. Säännös kieltää ydinräjähteiden maanhantuonnin, valmistamisen, hallussapidon ja räjäyttämisen.

Sopimuksen 8 artikla sisältää turvajärjestelyjä koskevan määräyksen. Suomen kansallisessa lainsäädännössä turvajärjestelyistä on säädetty ydinenergiain 7 l—7 o §:ssä. Lisäksi ydin-

energiain 7 q §:ä sisältää säännöksen yleisistä turvallisuusmääräyksistä, jotka 1.1.2016 alkaen antaa Säteilyturvakeskus.

Sopimuksen 9 artikla sisältää ydinturvallisuutta koskevan määräyksen. Suomen kansallisessa sääntelyssä ydinennergian käytön on ydinennergialain 6 §:n mukaan oltava turvallista eikä siitä saa aiheutua vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Ydinennergialain 55 §:n mukaan ydinennergian käytön turvallisuuden valvonta kuuluu Säteilyturvakeskukselle. Säteilyturvakeskus antaa 7 q §:ssä tarkoitettut yleiset turvallisuusmääräykset ja asettaa 7 r §:ssä tarkoitettut yksityiskohtaiset turvallisuusvaatimukset ja vastaa valvonnasta ydinennergialain 63 §:n mukaisesti.

Sopimuksen 10 artikla sisältää vahingonkorvausta ydinvastuusta koskevan määräyksen. Suomen kansallisessa sääntelyssä ydinvastuuta koskevat kansainväliset velvoitteet sisältyvät ydinvastuulakiin (484/1972), jota on muutettu lailla ydinvastuulain muuttamisesta (493/2005) sekä väliaikaislailla 581/2011. Sopimuksessa ydinvastuuta koskeva määräys on viittaus voimassa oleviin ydinvastuuta koskeviin yleissopimuksiin, jotka on otettu Suomen osalta lainsäädännössä huomioon.

Sopimuksen 11 artikla sisältää henkisen omaisuuden suojaa koskevan määräyksen. Suomen kansallisessa sääntelyssä henkisen omaisuuden suojasta säädetään tekijänoikeuslaissa (404/1964), patenttilaissa (550/1967), tavaramerkkilaisissa (7/1964) sekä mallioikeuslaissa (221/1971).

4.2 Käsittelyjärjestys

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislainsiksi voidaan hyväksyä tavalisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

eduskunta hyväksyisi yhteistyöstä ydinennergian rauhanomaisessa käytössä Suomen tasavallan hallituksen ja Saudi-Arabian kuningaskunnan hallituksen välillä tehdyn sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisessa käytössä Saudi-Arabian kuningaskunnan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisessa käytössä Suomen tasavallan hallituksen ja Saudi-Arabian kuningaskunnan hallituksen välillä Helsingissä 8 päivänä syyskuuta 2015 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Elinkeinoministeri Olli Rehn

Sopimusteksti

SOPIMUS YHTEISTYÖSTÄ YDINENERGIAN RAUHANOMAISESSA KÄYTÖSSÄ SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA SAUDI-ARABIAN KUNINGASKUNNAN HALLITUKSEN VÄLILLÄ

Saudi-Arabian kuningaskunnan hallitus ja Suomen tasavallan hallitus, jäljempänä "osapuolet", jotka nojautuvat valtioidensa välisiin ystävällisiin suhteisiin,

pyrkivät vahvistamaan edelleen kahdensivälisiä suhteitaan,

haluavat kehittää laaja-alaista yhteistyötä ydinenergian rauhanomaisessa käytössä kansojensa hyvinvoinnin ja vaurauden edistämiseksi,

korostavat energian toimitusvarmuuden tärkeyttä molemmille osapuolille sekä tarvetta kehittää uusia energianlähteitä,

ovat tietoisia siitä, että molemmat valtiot ovat Kansainvälisen atomienergiajärjestön, jäljempänä "IAEA", jäsenvaltioita ja että molemmat valtiot ovat osapuolina ydinaseiden leviämisen estämisestä 1 päivänä heinäkuuta 1968 tehdyssä sopimuksessa, jäljempänä "ydinsulkusopimus", mukaan lukien IAEA:n kanssa ydinsulkusopimuksen mukaisesti tehdyt sopimukset ydinmateriaalivalvonnan soveltamisesta,

ovat tietoisia siitä, että Suomen tasavalta on Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) jäsenvaltio ja sellaisenaan velvollinen noudattamaan Euratom-sopimuksen ja siitä johdetun lainsäädännön määräyksiä ja että Suomen tasavalta soveltaa Euratom-sopimuksen mukaisia ydinmateriaalivalvontatoimia,

AGREEMENT ON COOPERATION IN THE FIELD OF PEACEFUL USES OF ATOMIC ENERGY BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND AND THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF SAUDI ARABIA

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Kingdom of Saudi Arabia, Hereinafter referred to as the "Parties"; and

Based on the amicable relations between the two countries;

Seeking to further strengthen their bilateral relations; and

Desiring to develop extensive cooperation in the peaceful uses of atomic energy for the welfare and prosperity of their peoples; and

Emphasizing the importance of the security of energy supply for both Parties, and the need to develop new sources of energy, Recognizing that both countries are members of the International Atomic Energy Agency (IAEA); hereinafter referred to as the "Agency" and that both countries are parties to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons of July 1, 1968; hereinafter referred to as the "Treaty"; including concluded agreements pursuant to the Treaty with the Agency with respect to the application of safeguards; and

Recognizing that the Republic of Finland is a Member State of the European Union and of the European Atomic Energy Community ("Euratom") and, as such, bound by the provisions of the Euratom Treaty and its secondary legislation, and that the Republic of Finland applies the safeguards measures in accordance with the Euratom Treaty;

ottavat huomioon, että Suomen tasavalta on 1 päivänä lokakuuta 1995 liittynyt Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Euroopan atomienergiayhteisön ja Kansainvälisen atomienergiajärjestön välillä 5 päivänä huhtikuuta 1973 tehtyyn sopimukseen ydinsulkusopimuksen 3 artiklan 1 ja 4 kohdan täytäntöönpanosta (INFCIRC/193), sellaisena kuin tämä sopimus on täydennettynä 22 päivänä syyskuuta 1998 tehdyllä sopimuksen lisäpöytäkirjalla (INFCIRC/193/Add.8) (jäljempänä "Suomea koskeva IAEA:n ydinmateriaalivalvontasopimus"),

ottavat huomioon Saudi-Arabian kuningaskunnan ja IAEA:n välillä 16 päivänä kesäkuuta 2005 tehdyn sopimuksen ydinmateriaalivalvonnan soveltamiseksi ydinaseiden leviämisen estämisestä tehdyn sopimuksen yhteydessä (jäljempänä "Saudi-Arabiaa koskeva IAEA:n ydinmateriaalivalvontasopimus"),

ottavat huomioon, että Suomen tasavalta noudattaa ydinalan viejäm maiden ryhmän yleisohjeita ydinmateriaalien siirroista (Nuclear Suppliers Group Guidelines for Nuclear Transfers) sekä yleisohjeita ydinalaan liittyvien kaksikäyttötuotteiden, -aineiden ja -tietoaineistojen ja niihin liittyvän teknologian siirroista (Guidelines for Transfers of Nuclear-related Dual-use Equipment, Material, Software and Related Technology), jotka IAEA on julkaissut asiakirjoina INFCIRC/254, Part 1 ja Part 2,

ottavat huomioon, että Saudi-Arabian kuningaskunta noudattaa ydinalan viejäm maiden ryhmän yleisohjeita ydinalan tuotteiden siirroista (Nuclear Suppliers Group Guidelines for Nuclear Transfers) sekä yleisohjeita ydinalaan liittyvien kaksikäyttölaitteiden, -materiaalien, -ohjelmistojen ja niihin liittyvän teknologian siirroista (Guidelines for Transfers of Nuclear-related Dual-use Equipment, Material, Software and Related Technology), jotka IAEA on julkaissut asiakirjoina INFCIRC/254/Rev.4, Part 1 ja INF-

Taking into account that on 1 October 1995 the Republic of Finland acceded to the Agreement between the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the Federal Republic of Germany, Ireland, the Italian Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands, the European Atomic Energy Community and the International Atomic Energy Agency in Implementation of Article III, (1) and (4) of the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (INFCIRC/193) of 5 April 1973, as it is supplemented with the Protocol Additional to the Agreement (INFCIRC/193/Add.8), done on 22 September 1998 (hereinafter "the IAEA Safeguards Agreement concerning Finland");

Taking into account the Agreement between the Kingdom of Saudi Arabia and the IAEA done on June 16th 2005, for the application of safeguards in connection with the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (hereinafter "the Safeguards Agreement concerning Saudi Arabia")

Taking into account that the Republic of Finland complies with the Nuclear Suppliers Group Guidelines for Nuclear Transfers and the Guidelines for Transfers of Nuclear-related Dual-use Equipment, Material, Software and Related Technology published by the IAEA as INFCIRC/254, Part 1 and Part 2.

Taking into account that the Kingdom of Saudi Arabia complies with the Nuclear Suppliers Group Guidelines for Nuclear Transfers and the Guidelines for Transfers of Nuclear-related Dual-use Equipment, Material, Software and Related Technology published by the IAEA as INFCIRC/254/Rev.4, Part 1 and INFCIRC/254, Part 2.

CIRC/254, Part 2,

ottavat huomioon, että Saudi-Arabian kuningaskunta ja Suomen tasavalta ovat 17 päivänä kesäkuuta 1994 tehdyn ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen (INFCIRC/449) sopimuspuolina,

Taking into account that the Kingdom of Saudi Arabia and the Republic of Finland are parties to the Convention on Nuclear Safety (INFCIRC/449), done on 17 June 1994;

ottavat huomioon, että Saudi-Arabian kuningaskunta ja Suomen tasavalta ovat 5 päivänä syyskuuta 1997 tehdyn käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon turvallisuutta koskevan yleissopimuksen (INFCIRC/546) sopimuspuolina,

Taking into account that the Kingdom of Saudi Arabia and the Republic of Finland are parties to the Joint Convention on the Safety of Spent Fuel Management and on the Safety of Radioactive Waste Management (INFCIRC/546), done on 5 September 1997;

ottavat huomioon, että Saudi-Arabian kuningaskunta ja Suomen tasavalta ovat ydinainesten turvajärjestelyjä koskevista toimista 26 päivänä lokakuuta 1979 tehdyn yleissopimuksen (INFCIRC/274) sopimuspuolina,

Taking into account that the Kingdom of Saudi Arabia and the Republic of Finland are parties to the Convention on the Physical Protection of Nuclear Material (INFCIRC/274), done on 26 October 1979;

ottavat huomioon, että Saudi-Arabia on korvausvastuusta ydinvahinkojen alalla 21 päivänä toukokuuta 1963 tehdyn Wienin yleissopimuksen osapuolena ja että Suomen tasavalta on vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehdyn Pariisin yleissopimuksen sopimuspuolena sekä sopimusvaltiona 31 päivänä tammikuuta 1963 tehdyssä Brysselin lisäyleissopimuksessa, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä Brysselin lisäpöytäkirjalla ja 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla yleissopimuksen muuttamisesta, sekä 21 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn Wienin ja Pariisin yleissopimusten soveltamista koskevan yhteispöytäkirjan sopimuspuolena,

Taking into account that the Kingdom of Saudi Arabia is a party to the Vienna Convention on Civil Liability for Nuclear Damage, done on 21 May 1963, and that the Republic of Finland is a party to the Paris Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy, done on 29 July 1960, and to the Brussels Supplementary Convention, done on 31 January 1963, as amended by the Brussels Additional Protocol, done on 28 January 1964, and by the Protocol of 16 November 1982, and to the Joint Protocol Relating to the Application of the Vienna Convention and the Paris Convention, done on 21 September 1988;

ottavat huomioon, että Saudi-Arabian kuningaskunta ja Suomen tasavalta ovat ydinonnettomuuden pikaisesta ilmoittamisesta 26 päivänä syyskuuta 1986 tehdyn yleissopimuksen osapuolena,

Taking into account that the Kingdom of Saudi Arabia and the Republic of Finland are parties to the Convention on Early Notification of a Nuclear Accident, done on 26 September 1986;

ottavat huomioon, että Saudi-Arabian kuningaskunta ja Suomen tasavalta ovat avunannosta ydinonnettomuuden tai säteilyhäätätilan yhteydessä 26 päivänä syyskuuta 1986 tehdyn yleissopimuksen osapuolena,

Taking into account that the Kingdom of Saudi Arabia and the Republic of Finland are parties to the Convention on Assistance in Case of a Nuclear Accident or Radiological Emergency, done on 26 September 1986;

vahvistavat päämääräkseen pyrkiä turvalliseen, varmaan ja ympäristön kannalta kestävään ydinennergian kehittämiseen rauhanomaisiin tarkoituksiin tavalla, joka tukee ydinturvallisuutta, ydinalan turvajärjestelyjä, ydinsulkua ja ydinmateriaalivalvontaa, ja

vahvistavat, että kaikilla ydinsulkusopimuksen osapuolilla on täysi oikeus vaihtaa keskenään ydinsulkusopimuksen määräysten mukaisesti sellaisia laitteita, materiaalia sekä tieteellistä ja teknologista tietoa, jotka ovat tarpeen ydinennergian käyttämiseksi rauhanomaisesti,

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa seuraavilla termeillä on seuraavat niille annetut merkitykset:

1. "yleisohjeet": ydinalan viejäm maiden ryhmän yleisohjeet ydinalan tuotteiden siirroista (Nuclear Suppliers Group Guidelines for Nuclear Transfers), jotka IAEA on julkaissut asiakirjana INFCIRC/254/Rev.4, Part 1 tai muu molempien osapuolten hyväksymä myöhempi muutos;

2. "laitteet": yleisohjeiden liitteessä B mainitut laitokset, laitteet tai osat;

3. "materiaalit": yleisohjeiden liitteessä A mainitut muut materiaalit kuin ydinaineet;

4. "ydinaineet": kaikki "lähtöaineet" tai "erityiset halkeamiskelpoiset aineet" 29 päivänä heinäkuuta 1957 hyväksytyyn IAEA:n perussäännön 20 artiklan määritelmien mukaisesti. Sellainen IAEA:n perussäännön 20 artiklan muutos, jolla muutetaan luetteloa "lähtöaineiksi" tai "erityisiksi halkeamiskelpoisiksi aineiksi" katsottavista aineista, on voimassa tämän sopimuksen mukaisesti, kun sopimuksen molemmat osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen kirjallisesti hyväksyvänsä muutoksen;

Affirming their goal of pursuing the safe, secure and environmentally sustainable development of atomic energy for peaceful purposes and in a manner that supports nuclear safety, nuclear security, nuclear non-proliferation and safeguards; and

Affirming that all parties to the Treaty have the full right to exchange equipment, material, scientific and technological information, necessary for the peaceful uses of atomic energy, and in compliance with the provisions of the Treaty;

Have agreed as follows:

Article One

Definitions

For the purpose of this Agreement, the following terms shall have the meanings assigned thereto:

1. "Guidelines": The Nuclear Suppliers Group Guidelines for Nuclear Transfers published by the Agency as INFCIRC/254/Rev.4, Part 1, or any other subsequent revision that has been accepted by both Parties;

2. "Equipment": Any facilities, equipment or components set forth in Annex (B) of the Guidelines.

3. "Materials": Any non-nuclear material set forth in Annex (A) of the Guidelines.

4. "Nuclear Materials": Any "source material" or "special fissionable material" as defined in Article XX of the IAEA Statute as approved on 29th of July 1957. Any amendment to Article XX of the IAEA Statute, which amends the list of material considered to be "source material" or "special fissionable material", shall have effect under this Agreement when both Parties to this agreement have informed each other in writing that they accept such amendment;

5. "teknologia": tieto, osaaminen tai taito, jota voidaan tarvita yleisohjeiden liitteessä A mainittujen laitteiden tai materiaalien kehittämiseen, tuottamiseen tai käyttämiseen, lukuun ottamatta julkista tietoa ja julkaisuja (joihin kaikilla on pääsy). Tämä tieto voi olla muodoltaan "teknistä tietoa" tai "teknistä apua";

6. "henkinen omaisuus": termin merkitys on määritelty Tukholmassa 14 päivänä heinäkuuta 1967 tehdyn Maailman henkisen omaisuuden järjestön perustavan yleissopimuksen 2 artiklassa, sellaisena kuin sopimus on muutettuna 28 päivänä syyskuuta 1979;

7. "ydinalaan liittyvät kaksikäyttötuotteet": kaikki tuotteet, jotka luetellaan asiakirjan INFCIRC/254, Part 2 liitteenä olevassa luettelossa ydinalaan liittyvistä kaksikäyttölaitteista, -materiaaleista ja -ohjelmistoista ja niihin liittyvästä teknologiasta (List of Nuclear-Related Dual-Use Equipment, Materials, Software, and Related Technology).

2 artikla

Sopimuksen tarkoitus

Osapuolet tahtovat kehittää keskinäistä yhteistyötään ydinenergian rauhanomaisen käytön alalla kansallisen lainsäädäntönsä sekä kansainvälisten velvoitteidensa ja sitoumustensa mukaisesti, kunnioittaen toistensa kansallista suvereniteettiä sekä toimien yhdenvertaisuuden ja molemminpuolisen hyödyn pohjalta, toistensa sisäisiin asioihin puuttumatta.

Suomen osalta edellisessä kohdassa tarkoitetut kansainväliset velvoitteet sisältävät erityisesti ne oikeudet ja velvollisuudet, jotka johdetaan Suomen osallistumisesta Euroopan unioniin ja Euroopan atomienergiayhteisöön.

3 artikla

Yhteistyöalat

Osapuolten välisen yhteistyön aloja voivat olla seuraavat:

5. "Technology": Any information, knowledge, or skills that may be required for the development, production, or use of any equipment or materials as set forth in Annex (A) of the Guidelines, with exception to public domain information and publications (accessible to all). This information may take the form of "technical data" or "technical assistance".

6. "Intellectual Property – IP": Shall have the meaning of the definition set out in Article 2 of the Convention establishing the World Intellectual Property Organization done at Stockholm on 14th of July 1967, as amended on 28th of September 1979

7. "Nuclear-Related Dual-Use Items": Shall mean all items listed in the Annex of INFCIRC/254, Part 2 (List of Nuclear-Related Dual-Use Equipment, Materials, Software, and Related Technology)

Article Two

Purpose of the Agreement

The Parties wish, on the basis of mutual respect for national sovereignty, non-interference in internal affairs, equality and mutual benefits, desire to develop, in compliance with their respective national legislations and their international obligations and commitments, their mutual cooperation in the field of peaceful uses of atomic energy.

For Finland, the international obligations referred to in the previous paragraph include in particular the rights and obligations arising from the participation of Finland to the European Union and the European Atomic Energy Community.

Article Three

Fields of Cooperation

Fields of cooperation between the Parties may include:

HE 255/2016 vp

1. rauhanomainen perus- ja soveltava tutkimus ydinenergiatieteiden ja niihin liittyvän teknologian alalla;
2. ydinreaktorit, mukaan lukien suunnittelu, rakentaminen ja käyttö ydinvoimalaitoksia tai tutkimusreaktoreita varten;
3. ydinpolttoainekierron ja radioaktiivisen jätteen hallinta;
4. uuden sukupolven ydinreaktoreihin sekä niiden suunnitteluun ja maailmanlaajuiseen markkinoille saattamiseen liittyvä innovatiivinen teknologia;
5. radioaktiivisten isotooppien tuotantoon ja säteilyteknologiaan sekä niiden sovelluksiin liittyvä toiminta;
6. säteilyn ja radioaktiivisten isotooppien teolliset ja lääketieteelliset sovellukset, mukaan lukien diagnostiikka- ja hoitosovellukset;
7. ydinalan turvajärjestelyt ja ydinmateriaalivalvonta, mukaan lukien ydinlaitosten seuranta ja valvonta;
8. ydinturvallisuus, säteilysuojelu ja ympäristönsuojelu;
9. ydinenergiaan liittyvien henkilöresurssien kehittäminen, kuten koulutus, pätevöittäminen sekä asiantuntijoiden ja henkilöstön vaihto osapuolten kesken;
10. hätävalmius ja valmiussuunnitelmat radioaktiivisuuden ja säteilyn varalle sekä osallistuminen ydin- ja säteilyonnettomuuksiin liittyvään valmiustoimintaan;
11. muut osapuolten sopimat alat.

4 artikla

Yhteistyön muodot

Ottaen huomioon osapuolten kansalliset säädökset ja määräykset sekä monenväliset kansainväliset sopimukset, tämän sopimuksen 3 artiklassa tarkoitettu eri alojen yhteistyö toteutetaan seuraavilla keinoilla:

1. Basic and applied peaceful research in the field of atomic energy sciences and their technologies.

2. Nuclear reactors, including design, construction, and operation whether for nuclear power generation plants or for research reactors.

3. Nuclear fuel cycle and radioactive waste management.

4. Innovative technologies for new generations of nuclear reactors and their engineering and marketing worldwide.

5. Activities of production of radioactive isotopes, radiation-related technologies and their applications.

6. Industrial and medical applications of radiation and radioactive isotopes, including diagnostic and treatment applications.

7. Nuclear security and safeguards, including monitoring and surveillance of nuclear facilities.

8. Nuclear safety, radiation protection and environmental protection.

9. Development of human resources, relevant to atomic energy, including education, qualification and exchange of expertise and personnel between both parties.

10. Radioactive and radiation emergency preparedness and response plans and integration in activities for response to nuclear and radiation emergencies.

11. Any other field to be agreed upon by both parties.

Article Four

Forms of Cooperation

Taking into account internal laws and regulations for each Party, and multilateral international agreements, the fields of cooperation referred to under Article (3) of this agree-

1. tietojenvaihto;
2. seminaarien, työpajojen, luentojen ja tieteellisten kurssien järjestäminen;
3. yhteisten työryhmien muodostaminen tekemään selvityksiä tai toteuttamaan tiettyjä erityishankkeita;
4. ydinaineiden ja muiden materiaalien laitteiden ja teknologian vaihto sekä niiden kuljetus;
5. yhteisiä tutkimushankkeita koskevien suunnitelmien laadinta, rahoittaminen ja toteuttaminen;
6. sellaisten mekanismien kehittäminen, joilla sovitetaan yhteen tarvittavien patenttien myöntämistä ja käyttöä koskevat toimintaperiaatteet;
7. teknisen asiantuntemuksen ja palvelun vaihto, kuten tieteen tai tekniikan eri alojen henkilöstövaihto;
8. muut keskinäisesti sovittavat yhteistyön muodot.

5 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset ja täytäntöönpanojärjestelyt

Tässä sopimuksessa mainittujen alojen yhteistyön toteuttavat osapuolten asianmukaisesti hyväksymät toimivaltaiset viranomaiset. Saudi-Arabian kuningaskunta on hyväksynyt King Abdullah City for Atomic and Renewable Energy (KA.CARE), ja Suomen tasavallan hallitus on hyväksynyt työ- ja elinkeinoministeriön. Toimivaltaiset viranomaiset vastaavat tämän sopimuksen mukaisesta asioiden yhteensovittamisesta ja toteuttamisesta.

6 artikla

Tietoturvallisuus ja tietojen käyttö

1. Osapuolet voivat vapaasti käyttää kaikkea tämän sopimuksen määräysten mukaisesti vaihdettavaa tietoa, lukuun ottamatta tapauk-

ment, shall be implemented through the following:

1. Exchange of information.
2. Organization of seminars, workshops, lectures and scientific courses.
3. Formation of joint working groups to conduct studies or implement certain specific projects.
4. Exchange of nuclear materials and other materials, equipment and technologies, and their transportation.
5. Outline, finance and implement plans for joint research projects.
6. Develop mechanisms to coordinate policies governing the granting and utilization of relevant patents.
7. Exchange of technical expertise and services, including the exchange of personnel in areas of scientific or technical nature.
8. Any other form of cooperation to be mutually agreed upon.

Article Five

Competent Authorities and

Implementation Arrangements

Cooperation in the fields specified under this Agreement shall take place through the competent authorities duly approved by the two parties. The Government of the Kingdom of Saudi Arabia has approved King Abdullah City for Atomic and Renewable Energy (KA.CARE), while the Government of The Republic of Finland has approved The Ministry of Employment and The Economy. The competent authorities shall be responsible for the coordination and implementation of matters carried out under this Agreement.

Article Six

Information Security and Utilization

1. The Parties may freely use any information exchanged in conformity with the

sia, joissa tällaista tietoa antava osapuoli tai tiedon antamiseen oikeutetut henkilöt ovat aiemmin ilmoittaneet tiedon käyttöä ja jakelua koskevista rajoituksista ja/tai varaumista.

2. Osapuolet toteuttavat säädöstensä ja määräystensä mukaisesti kaikki asianmukaiset toimet pitääkseen voimassa sellaiset rajoitukset ja/tai varaumat, jotka koskevat osapuolen lainkäyttövaltaan kuuluvien tiedonsiirtoon oikeutettujen henkilöiden välillä siirretyn turvallisuusluokitellun tai muun tiedon käyttöä ja jakelua.

7 artikla

Ydinmateriaalivalvonta ja vientivalvonta

1. Tähän sopimukseen perustuvassa ydinainesten, muiden materiaalien, laitteiden ja teknologian viennissä noudatetaan niitä sopimuksen osapuolten velvoitteita, joista määrätään ydinainesten leviämisen estämisestä 1 päivänä heinäkuuta 1968 tehdyllä sopimuksella, sekä niitä monenvälisiä vientivalvontajärjestelmiä, joita Saudi-Arabian kuningaskunta tai Suomen tasavalta noudattaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

2. Osapuolten tämän sopimuksen mukaisesti siirtämiin ydinaineisiin, muihin materiaaleihin, laitteisiin ja teknologiaan sekä näitä käyttämällä tuotettaviin ydinaineisiin ja muihin materiaaleihin, laitoksiin ja laitteisiin sovelletaan seuraavia määräyksiä:

a) Niitä ei käytetä ydinainesten tai muiden ydinräjähteiden tutkimukseen, kehittämiseen tai tuottamiseen eikä muuhun sotilaalliseen tarkoitukseen.

b) Suomen tasavallan osalta niihin sovelletaan Suomea koskevan IAEA:n ydinmateriaalivalvontasopimuksen mukaisia ydinmateriaalivalvontatoimia koko sen ajan, jonka ne tosiasiallisesti ovat Suomen tasavallan lainkäyttöalueella; Saudi-Arabian kuningaskunnan osalta niihin sovelletaan Saudi-Arabiaa koskevaa ydinmateriaalivalvontasopimusta koko sen ajan, jonka ne tosiasiallisesti ovat Saudi-Arabian kuningaskunnan lainkäyttöalueella.

provisions of this Agreement, except in cases where the Party or authorized persons providing such information have previously made known restrictions and/or reservations concerning its use and dissemination.

2. The Parties shall take all appropriate measures in accordance with their respective laws and regulations to preserve the restrictions and/or reservations concerning the use and dissemination of classified or other information transferred between authorized persons within the jurisdiction of either Party.

Article Seven

Safeguards and Export Control

1. Exports of nuclear materials, other materials, equipment and technology taking place by virtue of this Agreement shall be implemented in accordance with the obligations of the Parties to the Agreement imposed by the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons, done on 1 July 1968, and multilateral export control regimes which the Kingdom of Saudi Arabia or the Republic of Finland comply with, in accordance with their national legislation.

2. Nuclear materials, other materials, equipment and technology transferred by the Parties by virtue of this Agreement, as well as nuclear materials and other materials, facilities and equipment produced as a result of their use, shall be subject to the following provisions:

a) They shall not be used for the research or the development or the production of nuclear weapons or other nuclear explosives or for any other military purpose;

b) With respect to the Republic of Finland, they shall be subject to safeguards measures within the scope of the IAEA Safeguards Agreement concerning Finland during the entire period of their actual presence under the jurisdiction of the Republic of Finland. With respect to the Kingdom of Saudi Arabia they shall be subject to the Safeguards Agreement concerning Saudi Arabia during the entire period of their actual presence under the ju-

c) Tämän sopimuksen mukaisesti siirrettävää ydinainetta ei saa rikastaa kahdenkymmenen (20) prosentin pitoisuuteen tai sen yli isotoopin U-235 suhteen eikä sitä saa jälleenkäsittellä.

d) Tämän sopimuksen mukaisesti vastaanotettavia ydinaineita, muita materiaaleja, laitteita ja teknologiaa ei siirretä vastaanottavan osapuolen lainkäyttöalueen ulkopuolelle ilman ne toimittaneen osapuolen kirjallista suostumusta.

e) Tämän sopimuksen mukaisesti vastaanotettavia ydinaineita, muita materiaaleja laitteita ja teknologiaa ei siirretä henkilölle, jolla ei ole oikeutta niihin.

3. Tämän sopimuksen mukaisesti siirrettäviä ydinalaan liittyviä kaksikäyttötuotteita ja niiden kopioita

a) käytetään yksinomaan ilmoitettuihin tarkoituksiin, jotka eivät liity ydinräjähteiden valmistamiseksi tarkoitettuun toimintaan;

b) ei käytetä ydinmateriaalivalvontasopimusten alaan kuuluvaan ydinpolttoainekiertoon liittyvään toimintaan, jos kyseisiä ydinmateriaalivalvontasopimuksia ei sovelleta;

c) ei kopioida, muuteta, jälleenviedä tai siirretä muuhun valtioon ilman siirtävän osapuolen kirjallista ennakkosuostumusta.

8 artikla

Turvajärjestelyt

Osapuolet toteuttavat tarvittavat toimet varmistukseksi, että tämän sopimuksen mukaisesti siirrettävät ydinaineet, muut materiaalit, laitteet ja teknologia suojataan turvajärjestelyin vähintään IAEA:n asiakirjan INFCIRC/225/Rev. 5 suositusten tasoisesti, mukaan lukien sen myöhemmät molempien osapuolten hyväksymät muutokset.

9 artikla

Ydinturvallisuus

Osapuolet keskustelevat keskenään tunnis-

risdiction of the Kingdom of Saudi Arabia;

c) Nuclear material transferred pursuant to this Agreement shall not be enriched to 20 per cent or more in the isotope U-235, or re-processed.

d) Nuclear material, material, equipment and technology received pursuant to this Agreement shall not be transferred beyond the jurisdiction of the receiving Party without the written consent of the supplying Party.

e) Nuclear material, material, equipment and technology received pursuant to this Agreement shall not be transferred to an unauthorized person.

3. Nuclear-Related Dual-Use Items transferred pursuant to this Agreement and reproduced copies thereof;

a) Shall be used exclusively for the declared purposes that are not related to activities for the manufacture of nuclear explosive devices;

b) Shall not be used to carry out activities in the field of nuclear fuel cycle, subject to the relevant safeguards agreements unless those safeguards agreements are applied;

c) Shall not be copied, modified, re-exported or transferred to any other state without prior written consent of the transferring party.

Article Eight

Physical Protection

The Parties shall take appropriate measures to ensure that the nuclear material, other material, equipment and technology transferred pursuant to this Agreement, shall be physically protected, at least at the level taking into account recommendations presented in the IAEA document INFCIRC/225/Rev.5 and in its subsequent amendments, which both Parties have approved.

Article Nine

Nuclear Safety

taakseen riskit, joita tämän sopimuksen soveltamisesta voi aiheutua, tarkoituksenaan suojata ympäristöä ja estää ydinonnettomuudet, joita tämän sopimuksen mukaisesti siirrettävistä ydinlaitoksista voi aiheutua, sekä järjestääkseen säteilysuojelun tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla toiminnalla.

10 artikla

Korvausvastuu ydinvahingosta

Osapuolet vahvistavat, että on erittäin tärkeää laatia asianmukaiset säännökset ja määräykset ydinvahinkojen vahingonkorvausvastuusta, jotka koskevat ydinlaitoksessa tapahtuneesta onnettomuudesta aiheutuvien vahinkojen tai vammojen korvaamista. Osapuolet sopivat noudattavansa ydinvahinkoja koskevaa vahingonkorvauslainsäädäntöä tai ryhtyvänsä toimenpiteisiin, joilla varmistetaan tällaisen lainsäädännön hyväksyminen viipymättä, joko vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla tehdyn Pariisin yleissopimuksen tai korvausvastuusta ydinvahinkojen alalla tehdyn Wienin yleissopimuksen mukaisesti, jotka ovat korvausvastuun kannalta merkityksellisiä sopimuksia, ja siten tarvittavien asiainkuuluvien kansallisten säännösten säätäminen.

11 artikla

Henkisen omaisuuden suoja

Osana kansainvälisiä velvoitteitaan sekä noudattaen valtioidensa sovellettavia säädöksiä ja määräyksiä osapuolet antavat aktiivisen suojan tämän sopimuksen mukaisesti harjoitettavaan toimintaan liittyvälle henkiselle omaisuudelle.

Osapuolet toteuttavat kansallisten säädösten ja määräysten mukaisesti sekä 14 päivänä heinäkuuta 1967 tehdyn Maailman henkisen omaisuuden järjestön perustavan yleissopimuksen mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä syyskuuta 1979, ja teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista 15 päivänä huhtikuuta 1994 tehdyn sopimuksen (TRIPS) mukaisesti kaikki tarvittavat toimet soveltaakseen tiedon käyttöä ja levittämistä koskevia rajoituksia ja varauksia sekä suojatakseen osapuolten lain-

The two parties shall consult with each other to identify the risks that may arise from the application of this Agreement, with the objective of protecting the environment and prevent any nuclear accident that may arise from nuclear facilities transferred within the framework of this Agreement, and to provide radiation protection for any activity relevant to this Agreement.

Article Ten

The Civil Liability for Nuclear Damage

The two Parties acknowledge the essential importance of establishment of appropriate regulations governing the Civil Liability of Nuclear Damage oriented towards the indemnification of damages or injuries resulting from any accident occurring in a nuclear facility. The Parties hereby agree to comply with or take such measures as to ensure timely adoption of a Civil Liability Act, in compliance with either Paris Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy or Vienna Convention on Civil Liability for Nuclear Damage relevant to Civil Law, and hence the enactment of the required pertinent national regulations.

Article Eleven

Intellectual Property Protection

Each Party, within the framework of its international obligations and pursuant to the applicable laws and regulations in their respective countries, shall provide active protection for intellectual properties relevant to such activities as practiced under this Agreement.

The Parties will, in accordance with their national laws and regulations and the Convention Establishing the World Intellectual Property Organization signed on 14 July 1967, as amended on 28 September 1979, as well as the Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS) signed on 15 April 1994, take all necessary measures to apply restrictions and reservations concerning the use and dissemination of information and to safeguard any intellectual

käyttövaltaan kuuluvan ja tiedonsiirtoon oikeutettujen henkilöiden välillä siirrettävän henkisen omaisuuden, mukaan lukien liike- ja elinkeinosalaisuudet.

12 artikla

Yhteistyön päättyminen

1. Osapuolet pyrkivät välttämään toimia, jotka haittaavat tämän sopimuksen mukaista yhteistyötä. Jos jompikumpi osapuoli laiminlyö tämän sopimuksen 6, 7, 8, 9 ja 11 artiklan määräysten noudattamisen, osapuolet neuvottelevat keskenään viipymättä, ja toisella osapuolella on oikeus keskeyttää tämän sopimuksen mukainen yhteistyö;

2. Jos osapuoli irtisanoo IAEA:n kanssa tekemänsä ydinmateriaalivalvontasopimuksen tai rikkoo sitä olennaisesti, toisella osapuolella on oikeus luopua enemmästä tämän sopimuksen mukaisesta yhteistyöstä, keskeyttää tämän sopimuksen soveltaminen tai irtisanoa sopimus ja vaatii palautettavaksi tämän sopimuksen mukaisesti siirretyt materiaalit ja laitteet sekä siirrettyä ydinainetta, muuta materiaalia ja laitteita käyttämällä tuotettu erityinen halkeamiskelpoinen aine.

3. Jos yhteistyö lopetetaan (sopimus irtisanoetaan tai sen soveltaminen keskeytetään):

a) tätä sopimusta sovelletaan edelleen ydinaineisiin, muuhun materiaaliin, laitteisiin ja teknologiaan, kunnes nämä on siirretty ne vastaanottaneen osapuolen lainkäyttöalueelta tämän sopimuksen 7 artiklan 2 kohdan määräysten mukaisesti tai osapuolet sopivat muuta;

b) tätä sopimusta sovelletaan edelleen tämän sopimuksen mukaisesti siirrettyyn teknologiaan, kunnes osapuolet sopivat muuta.

4. Jos jompikumpi osapuoli katsoo tarpeelliseksi käyttää edellä mainittuja tämän artiklan mukaisia oikeuksia, sen päätös käyttää näitä oikeuksia ilmoitetaan toiselle osapuolelle kirjallisesti.

13 artikla

Riitojen ratkaiseminen

Molemmat osapuolet pyrkivät ratkaisemaan

property falling under the jurisdiction of the Parties and transferred between authorized persons, including business and industrial secrets.

Article Twelve

Cessation of Cooperation

1. Each Party shall endeavor to avoid taking any action that adversely affects cooperation under this Agreement. If either Party fails to comply with the provisions of Article 6, 7, 8, 9 and Article 11 of this Agreement, the Parties shall consult with each other promptly and the other Party shall have the right to suspend cooperation under this Agreement.

2. In case a Party terminates or materially violates its safeguards agreement with the IAEA, the other Party shall have the right to cease further cooperation under this Agreement, to suspend or terminate this Agreement and to require the return of any material and equipment transferred under this Agreement and any special fissionable material produced through the use of nuclear material, material and equipment so transferred.

3. In case of cessation of cooperation (termination or suspension of the Agreement):

a) Nuclear material, material, equipment and technology shall remain subject to this agreement until such items have been transferred beyond the jurisdiction of the receiving Party in accordance with the provisions of paragraph 2 of Article 7 of this Agreement or it is otherwise agreed upon by the Parties.

b) Technology transferred under this Agreement shall remain subject to this Agreement until otherwise agreed upon by the Parties.

4. If either Party deems it necessary to exercise the above-mentioned rights under this Article, its decision to do so shall be notified to the other Party in writing.

Article Thirteen

Dispute Settlement

sovinnollisesti kaikki riidat, jotka mahdollisesti syntyvät tämän sopimuksen täytäntöönpanosta (mukaan lukien sopimuksen tulkinta tai soveltaminen) tätä tarkoitusta varten järjestettävien neuvotteluin ja keskusteluin.

14 artikla

Sopimuksen voimassaolo ja voimaantulo

1. Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun on vastaanotettu jälkimmäinen kirjallinen ilmoitus, jolla vahvistetaan, että molemmat osapuolet ovat saattaneet päätökseen tarvittavat sisäiset menettelyt.

2. Sopimus on voimassa kymmenen vuotta, ja sen voimassaolo jatkuu ilman eri toimia viisi vuotta kerrallaan, jollei jompikumpi osapuoli ilmoita toiselle osapuolelle kirjallisesti diplomaattitietse kuusi kuukautta ennen sopimuksen voimassaolon päättymispäivää tahtovansa irtisanoa sopimuksen. Kumpikin osapuoli voi kuitenkin milloin tahansa irtisanoa tämän sopimuksen ilmoittamalla toiselle osapuolelle kirjallisesti diplomaattitietse viimeistään kuusi kuukautta ennen sopimuksen aiottua irtisanomispäivää tahtovansa irtisanoa sopimuksen.

3. Jos tämän sopimuksen soveltaminen keskeytetään tai sopimus irtisanotaan, ne sopimuksen osat ja lausekkeet, jotka koskevat sopimuksen voimassaoloaikana alkaneita ja edelleen jatkuvia järjestelyjä ja/tai sopimuksia, jäävät voimaan, jolleivät osapuolet muuta sovi.

4. Jos tämän sopimuksen soveltaminen keskeytetään tai sopimus irtisanotaan, 7 ja 11 artiklaan perustuvat osapuolten velvoitteet ja sitoumukset jäävät voimaan ja sitovat edelleen kumpaakin osapuolta, jolleivät osapuolet muuta sovi.

5. Tätä sopimusta voidaan muuttaa tai siihen voidaan tehdä lisäyksiä kummankin osapuolen kirjallisella suostumuksella, ja muutokset tulevat voimaan tämän artiklan 1 kohdan määräysten mukaisesti.

Tehty kahtena alkuperäiskappaleena arabian, suomen ja englannin kielellä, kaikkien teks-

Both Parties shall seek to amicably solve any dispute that may arise from the application of this Agreement, (including interpretation or application thereof) through negotiations and consultations to be arranged for this purpose.

Article Fourteen

Duration and Entry into Force of the Agreement

1. The Agreement shall come into force 30 days after the receipt of the last written notice confirming that both parties have completed the required internal procedures.

2. The Agreement shall remain valid for ten years and shall be automatically renewed for successive periods each of which is five years unless either party notifies the other party, in writing through diplomatic channels of its desire to terminate the Agreement, six months prior to its expiry date. However, either Party may, at any time, terminate this Agreement by notifying the other Party in writing through diplomatic channels of its desire to terminate the Agreement, at least six months prior to its intended date of termination.

3. In the event this Agreement is suspended or terminated, those items and clauses having to do with arrangements and/or contracts which have been commenced during its validity period and are still continuing, shall remain valid unless the two Parties otherwise agree.

4. In the event this Agreement is suspended or terminated, the obligations and commitments of both parties arising from Articles (7) and (11) of this agreement shall remain valid and binding to both Parties, unless agreed otherwise by them.

5. This Agreement may be amended, or added to, pursuant to a written agreement of both Parties, and any amendment shall become in force, in accordance with the provisions set forth in Paragraph (1) of this Article.

Done in two originals in Arabic, Finnish and

HE 255/2016 vp

tien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Jos risti-riitaa kuitenkin syntyy, englanninkielinen teksti on ratkaiseva.

English, all of which are equally authentic. However, should any conflict arise the English text shall prevail.

Tehty Helsingissä 8 päivänä syyskuuta 2015.

Signed in Helsinki on September 8, 2015.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

For the Government of The Republic of Finland

Olli Ilmari Rehn
Elinkeinoministeri

H.E Olli Ilmari Rehn
Minister of Economic Affairs

Saudi-Arabian kuningaskunnan hallituksen puolesta

For the Government of The Kingdom of Saudi Arabia

Hashim A.Yamani
King Abdullah City for Atomic and Renewable Energy ("K.A.CARE") pääjohtaja

H.E Dr. Hashim A. Yamani
President of King Abdullah City for Atomic and Renewable Energy "K.A.CARE"